

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Claudii Fleurii Abbatis Historia Ecclesiastica

Ab anno Christi 1635. usque ad annum 1643

Fleury, Claude

August. Vind. [u.a.], 1779

VD18 9011888X

§. 38. Caroli I. Regis Angliæ edictum de nova Liturgia in Scotiæ Regno
recipienda.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-67406](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-67406)

legitimos suos Principes sumptis vindicant, eam vero, licet jurato promissam Regiæ Principi proterve denegant. Nempe apud eos conscientia libertas iam in usitatum Principes suos opprimendi, & Catholicos exterminandi obtentum evasit.

Sæc. XVII.
A. C. 1636.

§. XXXVIII.

Caroli I. Regis Angliæ editum de nova Liturgia in Scotiæ Regno recipienda.

Anno priori Carolus Ludovicus, ejusque Frater Robertus Principes Palatini Londinum advenerant, Angliæ Regis opem imploraturi, ut pristinae dignitati, bonisque restituerentur: quoniam vero jam antea Ferdinandus Imperator datis literis Angliæ Regem certiore reddidisset, quod de hujus negotii successu haud dubitandum esset, quamprimum Angliæ Legatus in Palatinorum causa Viennam mitteretur, hinc Carolus Rex unacum Palatini Principis epistola Thomam Howardum Arundeliæ Comitem Lintzium ad Cæsarem, alium vero Legatum ad Franciæ Regem, & demum Josephum Averium ad Oxenstirnum Sueciæ Cancellarium ablegabat. Rei tamen gravitas, atque opinantium dissimilitudo

Jæger.
Hist. Eccl.
l. 6. c. 6.
Rapin Thoyras Hist.
d' Angl. l. 19.

Sæc. XVII prosperi successus spem eluserat; inde
A. C. 1636. vero Angliæ Rex graviter commotus,
 revocato Legato suo se vim & arma ad-
 hibiturum minabatur, nisi Palatinus
 mox restitueretur. Nihilominus res ad-
 huc intra verba, minasque stetit, eo-
 quod jam tum Regis capiti gravissima
 a Puritanis immineret tempestas: præ-
 terquam enim, quod Rex, ut con-
 tra inopinam exteri hostis invasionem
 tempestive validam classem instruere
 valeret, inconsulto Senatu nova subdi-
 tis tributa imposuisset, insuper gravius
 adhuc Scotorum odia, offensionesque
 in se concitabat, dum Edini, atque in
 ceteris omnibus Scotiæ urbibus novam
 Liturgiam, seu novum Ecclesiæ regi-
 men, licet ab illo in Ecclesia Angli-
 cana jam dudum recepto parum dilata-
 ret, Regio edicto recipi præceperat;
 quamvis enim a spuriae reformationis
 exordio sub Eduardi VI. regimine in
 Angliæ Regno semper Episcopatus ser-
 varetur, nec Angli Episcopis tum in-
 fensi essent, eoquod horum non pauci
 a vera fide devii novam sectam invehere,
 totis viribus laborassent, in Scotia ta-
 men jam ab anno Christi millesimo
 quingentesimo sexagesimo, quo hære-
 sis venenum, absente Regina, latius
 serpere, errorque fidei locum, eoquod
 per errantium contumaciam, & Pasto-
 rum

inde
otus,
a ad-
tinus
es ad-
e,
illima
præ-
con-
onem
ruere
ubdi-
rarius
esque
ue in
ovam
regi-
Angli-
dita-
perat;
tionis
ne in
s fer-
m in-
pauci
ere,
ia ta-
elimo
hære-
larius
quod
Palfor-
rum

rum socordiam consenuisset, tenere cæ-
perat, Calvinistæ Episcopus odio plus-
quam vatiniانو infectabantur, eoquod
hi regnante Maria Regina apprime
Catholica, sese immoto Religionis stu-
dio hisce novitatibus opposuissent. Ita
nempe eo tempore aut odium aut No-
vatorum favor novæ doctrinæ articu-
los revelabat, ac moderabatur: Cum
vero Calvinistæ in Scotia præprimis
Episcoporum jugum excutere, intenti
essent, publica tamen autoritate Epi-
scopatum, vivente adhuc Maria Regi-
na, abrogari desperarent, hinc ea de-
mum folio deturbata, sexto post anno
Helvicam Ecclesiæ disciplinam, nec-
non inter Ecclesiæ Ministros æqualita-
tem privato ausu invexere, hacque
ratione Episcopos saltem *sacra jurisdic-
tione* exuerunt, illorum loco nonnisi
Presbyteris & Synodis Nationalibus,
quas *generalia comitia Ecclesiastica* vo-
cant, institutis, quibus plenum disci-
plinam stabiliendi jus attribuerunt. Nec
his adhuc contenti erant Scoti Calvi-
nistæ, sed insuper Episcopos omni *jure
temporali*, scilicet in Senatu suffragium
ferendi jure, necnon reeditibus, privi-
legiis & honoribus spoliari, ipsumque
Episcopi nomen aboleri postulabant.
Hæc temeritas vehementer offendebat
Reges, eoquod hi Episcopos & Abba-
tes

Sæc. XVII.
A. C. 1636.

Sæc. XVII. tes nominandi jus sibi attribuissent, A. C. 1636. proinde de eorum suffragiis in Senatu certi esse potuerint. Hac de causa nequidem in Scotia Episcopatus quantum ad jura temporalia unquam auctoritate Regis vel Senatus fuit abrogatus; quinimo Jacobus VI. Anno sæculi prioris octogesimo quarto Episcoporum auctoritatem restaurare nitentur, quamvis Parlamentum octavo post annorum Presbyterianum Regimen invexerit. Postquam vero Synodi Nationales dominandi libidine & ambitionis æstro excæcatæ immodicam, & ferme Regiam auctoritatem sibi arrogare cœperant, Rex quinto post anno Episcopis & Abbatibus rursus sua suffragia in Senatu ferendi jus, prout eo ante adulterinam reformationem potiti fuissent, restituit, & postea, quamprimum ad Angliæ solium fuerat evectus, insuper Disciplinam, necnon Ecclesiæ Anglicanæ Hierarchiam in Scotiæ Regno invehere statuit: Hanc in rem nono hujus sæculi anno Episcopis primo cunctas immunitates & jurisdictiones, eorumque bona annuente Senatu, & demum in Glasvano Conventu omnia jura spiritualia reddidit, incassum reclamantibus Presbyterianis, qui præfatum Conventum, ut Episcoporum Regimen a se amolirentur, postea nullum esse, decla-

declarare præsumpserunt. Nihilomi- Sæc. XVII.
 nus Jacobus Rex, ut sensim Anglica- A. C. 1636.
 nos ritus induceret, præprimis quin-
 que ejusdem ritus articulos in Berthenfi *Vid. supra*
 Conventu a Scotis Prædicantibus ac- l. 190.
 ceptari iussit, postea Magistratum seu §. 194. t. 55.
 tribunal, quod *supremam Commissionem* pag. 684.
 appellabat, in Scotia, prout jam in
 Anglia invaluerat, instituit, eo fine,
 ut hujus Curie Ministri supremum in
 Sacra jus nomine Regis tanquam *Ec-*
clesiæ capitis exercerent: hunc enim
 titulum Scoti hucusque nunquam Regi
 attribuebant, proin nec ejusmodi tri-
 bunalis indiguerunt: Rex vero per hunc
 Magistratum seu Inquisitores, Prædican-
 tium, qui novo huic regimini, Regis-
 que consiliis semper oblectabantur, pe-
 tulantiam partim excommunicationis,
 partim exauktionis pœna coercebat,
 ex quibus tamen nonnullos in
 Scotia partim promissis partim minis
 ad suas partes pertraxerat, horumque
 ope tandem Liturgiam, & Ecclesiæ
 Anglicanæ Canones in Scotiam inve-
 here aggrediebatur: eapropter con-
 ventu Aberdoniæ habito congregatis
 Præconibus exposuit, hucusque in
 Scotiæ Ecclesia, Dei cultum indecen-
 ter fuisse habitum, eoquod ex Prædi-
 cantibus quis pro suo arbitrio preces
 publicas componere ausus fuisset, ne-
 cessaria-

Sæc. XVII. cessarium igitur esse, ut Liturgia om-
 A. C. 1636. nibus Scotiæ Ecclesiis communis in-
 troduceretur: caute autem Rex silen-
 tio preffit, Liturgiam *Ecclesiæ Angli-
 canæ* esse recipiendam: cum ergo Præ-
 dicantes nonnisi Liturgiam in aliis Ec-
 clesiis Calvinianis usitatam, & ab An-
 glicana diversam præscribi crederent,
 Regis consilio annuerunt, ac nonnul-
 los, potissimum tamen Episcopos nomi-
 narunt, qui novam hanc Liturgiam
 conficerent. Hi vero nonnisi Litur-
 giam in Anglia sub Eduardo VI. stabi-
 litam transcribere, eamque Jacobo
 Regi approbandam tradiderunt. Tum
 vero Rex rebus Palatinis, & Filii sui
 nuptiis distentus, hoc negotium ultra
 urgere destitit: Carolus vero ejus Fi-
 lius majori ardore perfectam æqualita-
 tem inter Scotam, & Anglicanam Ec-
 clesias stabilire decrevit, ac prævie su-
 premam *Commissionem* ibidem restituit,
 Synodos Generales ferme penitus ab-
 rogavit, Episcopis plenum jus in Cle-
 rum attribuit, potissimos Prædicant-
 tium necnon Consilii secretioris Mini-
 stros muneribus & dignitatibus conce-
 ssis ad sua studia pertraxit, ad Sena-
 tum plurimos Episcopos adscivit, ac
 denique Laudo Archiepiscopo Cantua-
 riensi negotium dedit, ut Scotiæ Epi-
 scopos & Senatores ad sua vota pelli-
 cere

cere satageret. Demum vero Proce-
 rum animis sibi devinctis Rex populi
 hac ratione dispersi, & capite, rectore,
 gerendorumque dictatore, & Magistra-
 tus ope destituti repugnantiam flocci
 habuit, moxque Liturgiam ab Episco-
 pis concinnatam in Scotiam transmi-
 sit, addito præcepto, ut in Ecclesia
 reciperetur, & gubernatio Ecclesia-
 rum Episcopis restitueretur, instituto
 ad id speciali Magistratu, qui omnes ad
 observationem hujus legis compelle-
 ret, & ubi opus esset, ad normam In-
 quisitionis, severioribus pœnis adige-
 ret. Tum vero Presbyteriani recla-
 mare cœperant, causati, hanc Litur-
 giam de verbo ad Verbum Anglicanæ
 esse similem: ne ergo Rex Scotorum
 invidiam in se concitaret, præcepit, ut
 omnia Psalmorum, necnon ex Veteri
 & novo Testamento textuum versione
 Anglicana, adhiberetur versio Scotica.
 Interim vero Synopsin illorum Cano-
 num, juxta quos deinceps Ecclesia re-
 geretur, in Scotiam transmisit, &
 quamvis in hisce Canonibus potissimum
 Hierarchia Ecclesiastica, & Episcopa-
 lis jurisdictio fuisset stabilita, novaque
 Liturgia, quæ ab Anglicana nonnisi
 quoad versionem diversa erat, cunctis Ec-
 clesiis præscripta fuisset, nihilominus
 Episcopi, ut populum prævenirent, Tho-
 mam

Sæc. XVII.
 A. C. 1636.

Sæc. XVII. mam Huttonem Londinensem Prædi-
 A. C. 1636. cantem instigarunt, ut edito libello re-
 sponderet ad rationes eorum, qui huic
 Liturgiæ subscribere recufarunt.

§. XXXIX.

*Populi tumultus in Scotia ob novam
 Liturgiam.*

*Rusworth
 l. c. p. 388.
 Clarend. t. I.
 p. 140.*

Postquam igitur Liturgia Anglicana
 in patrium idioma fueret versa,
 Rex illam pariter ad Scotos transmissit,
 injunxitque, ut illa proximo Pascha-
 tis die anni sequentis in omnibus Edi-
 nensis Urbis Ecclesiis prælegeretur;
 mutata tamen rerum vicissitudine Rex
 hanc promulgationem ad Dominicam
 seu vigesimam tertiam Julii diem ejus-
 dem anni differri præcepit: quin toto
 hujus temporis intervallo ullus ex Edi-
 nensibus reclamare audiretur, quam-
 vis Senatus insuper paucis ante diebus
 proclamari jussisset, quod proxima Do-
 minica novæ Liturgiæ usus esset in-
 choandus. Ex hac populi docilitate
 Rex æque ac Senatus prosperum con-
 siliî successum sibi vaticinabantur, cum
 tamen ex hac ipsa malacia atrocissimam
 inde tempestatem Carolo Regi oppido
 funestam atque exitialem prospicere
 debuissent. Illuxerat ergo præstituta
 dies